

УДК 336.7:336.71(477)

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/40.22>**Рисін В.В.**

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2883-4563>

Марків Х.Р.

здобувач вищої освіти
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-7898-7382>

РОЗВИТОК МЕХАНІЗМІВ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

У статті досліджено сучасні механізми фінансового моніторингу в банківському секторі України в умовах цифровізації та зростання фінансових ризиків. Систематизовано ключові компоненти системи, зокрема KYC-процедури, ризик-орієнтований підхід, автоматизований аналіз транзакцій і управління ризиками. Обґрунтовано визначальну роль інтеграції організаційних, правових і технологічних інструментів у забезпеченні прозорості фінансових потоків. Розвинуто підхід до оцінювання ефективності фінансового моніторингу за критеріями точності, своєчасності та відповідності міжнародним стандартам. Запропоновано напрями вдосконалення системи з урахуванням міжнародного досвіду. Підкреслено, що інтеграція міжнародних стандартів та технологічних інновацій є ключовою умовою підвищення ефективності фінансового моніторингу та забезпечення стабільності банківської системи.

Ключові слова: фінансовий моніторинг, банківський сектор, фінансова безпека, ризик-орієнтований підхід, ідентифікація клієнтів, протидія легалізації доходів.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку фінансової системи України банківський сектор функціонує в середовищі підвищених ризиків, пов'язаних із поширенням фінансових злочинів, легалізацією доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму та іншими формами незаконної фінансової діяльності. Активна цифровізація фінансових послуг, розвиток дистанційного банкінгу, електронних платіжних систем та міжнародних фінансових операцій значно ускладнюють процес контролю за рухом грошових потоків і створюють нові можливості для зловживань у фінансовій сфері. У таких умовах особливого значення набуває ефективне функціонування системи фінансового моніторингу в банківських установах, яка спрямована на виявлення підозрілих операцій, запобігання відмиванню коштів та забезпечення прозорості фінансових потоків.

Сучасні механізми фінансового моніторингу передбачають застосування комплексних підходів до аналізу фінансових операцій клієнтів, використання автоматизованих систем контролю, ризик-орієнтованого підходу до ідентифікації клієнтів, а також постійне вдосконалення процедур внутрішнього контролю в банках. Значну роль у цьому процесі відіграє впровадження новітніх інформаційних технологій, зокрема систем аналізу великих масивів даних, алгоритмів машинного навчання та інших цифрових інструментів, які дозволяють підвищити точність і швидкість виявлення підозрілих транзакцій. Це сприяє посиленню фінансової

безпеки банків та підвищенню ефективності протидії незаконним фінансовим операціям.

Водночас розвиток фінансового моніторингу супроводжується низкою проблем і викликів. До них належать складність і динамічність схем легалізації незаконних доходів, використання підставних осіб, цифрових фінансових інструментів та трансграничних операцій, що ускладнюють процес їх своєчасного виявлення. Крім того, банки стикаються з необхідністю постійного вдосконалення внутрішніх процедур контролю, адаптації до змін у законодавстві та міжнародних стандартах у сфері протидії відмиванню коштів і фінансуванню тероризму. Важливим аспектом є також забезпечення балансу між ефективністю фінансового моніторингу та збереженням конфіденційності клієнтської інформації.

Незважаючи на активний розвиток системи фінансового моніторингу в Україні, питання підвищення ефективності його механізмів, удосконалення інструментів виявлення ризикових операцій та адаптації міжнародного досвіду до національних умов залишаються актуальними. У зв'язку з цим актуальним завданням є оцінка механізмів фінансового моніторингу в банківському секторі України, визначення їх основних переваг і недоліків, а також формування рекомендацій щодо підвищення ефективності системи протидії фінансовим правопорушенням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема вдосконалення системи фінансового моніторингу в банківському секторі в останні роки привертає

© Рисін В.В., Марків Х.Р., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

значну увагу як українських, так і зарубіжних науковців. Активний розвиток цифрових фінансових послуг, поширення дистанційного банкінгу, електронних платіжних систем та збільшення обсягів транзакцій сприяють появі нових схем фінансових злочинів. У зв'язку з цим зростає потреба у застосуванні сучасних технологій аналізу фінансових операцій, які дозволяють своєчасно виявляти підозрілі транзакції, підвищувати ефективність протидії відмиванню коштів та зміцнювати фінансову безпеку банківських установ.

У роботі X. Sun, W. Feng та S. Liu досліджуються алгоритми виявлення агентів відмивання коштів у потоках фінансових транзакцій. Автори підкреслюють, що застосування методів аналізу транзакційних потоків та алгоритмів виявлення аномалій дозволяє більш ефективно ідентифікувати підозрілі фінансові операції та складні схеми легалізації незаконних доходів. Запропонований підхід сприяє підвищенню ефективності автоматизованих систем фінансового моніторингу банків і покращує процес контролю за ризикованими транзакціями. [1]

Окрему увагу сучасні дослідження приділяють використанню методів машинного навчання у системах фінансового моніторингу. Зокрема, у роботі Q. Yu, Z. Xu та Z. Ke досліджується застосування глибокого навчання для виявлення аномалій у фінансових транзакціях. Автори наголошують, що вдосконалення сучасних механізмів фінансового моніторингу полягає у використанні моделей машинного навчання та нейронних мереж, які здатні автоматично аналізувати великі обсяги транзакційних даних. Такі підходи дозволяють банківським установам своєчасно виявляти підозрілі фінансові операції, визначати нетипові поведінкові моделі клієнтів та підвищувати ефективність протидії фінансовим правопорушенням [2].

Окрему увагу сучасні дослідження приділяють застосуванню мережевих алгоритмів для аналізу складних фінансових схем. До прикладу, у дослідженні A. Bonato та J. Chavez Palan розглядаються методи посилення систем протидії відмиванню коштів на основі аналізу фінансових мереж. Автори наголошують, що дослідження структури транзакційних зв'язків, виявлення циклів фінансових операцій та прихованих взаємозалежностей між учасниками транзакцій дозволяє більш ефективно ідентифікувати ризикові операції та підвищити результативність сучасних механізмів фінансового моніторингу в банківських установах [3].

Окреме місце в дослідженні проблем фінансового моніторингу займають праці українських науковців, які аналізують особливості функціонування національної системи протидії відмиванню коштів та її адаптацію до міжнародних стандартів. Так, у роботі Є. Середи, О. Сокирко та В. Шепиленко досліджується роль фінансового моніторингу у забезпеченні економічної та фінансової безпеки держави. Автори зазначають, що банківські установи відіграють ключову роль у системі фінансового моніторингу, оскільки саме через банківський сектор проходить переважна більшість фінансових операцій, що підлягають контролю. У дослідженні підкреслюється важливість впровадження ризик-орієнтованого підходу, удосконалення аналітичних інструментів обробки фінансової інфор-

мації та гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами боротьби з відмиванням коштів. Це сприяє підвищенню ефективності виявлення підозрілих фінансових операцій та посиленню фінансової безпеки банківського сектору України [4].

Мета статті полягає у оцінюванні ефективності механізмів фінансового моніторингу, що застосовуються у банківському секторі України, а також у визначенні основних напрямів їх удосконалення з урахуванням сучасних викликів, що постають перед фінансовою системою, узагальненні міжнародного досвіду у сфері фінансового моніторингу та оцінка виявленні можливостей його адаптації до умов функціонування банківської системи України.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі розвитку фінансового сектору України питання забезпечення прозорості фінансових потоків, запобігання фінансовим правопорушенням та підвищення рівня фінансової безпеки набувають дедалі більшої ваги. Банківський сектор відіграє ключову роль у функціонуванні національної економіки, оскільки саме через банківські установи проходить значна частина фінансових операцій, що пов'язані з рухом капіталу, здійсненням платежів, кредитуванням та інвестиційною діяльністю. У зв'язку з цим важливу роль відіграє ефективне функціонування системи фінансового моніторингу, яка спрямована на виявлення та запобігання легалізації (відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та іншим незаконним фінансовим операціям. Зважаючи на глобалізацію фінансових ринків та активний розвиток цифрових фінансових технологій, системи фінансового моніторингу банківських установ постійно трансформуються, інтегруючи нові підходи до аналізу фінансових операцій і управління ризиками [5].

Починаючи з другої половини 2010-х років, система фінансового моніторингу зазнала суттєвих змін, що були зумовлені необхідністю гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами у сфері протидії відмиванню коштів, зокрема з рекомендаціями Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням коштів (FATF), а також вимогами міжнародних фінансових організацій. У результаті цього банки мусили адаптувати свої внутрішні процедури контролю, впроваджувати нові інструменти аналізу фінансових операцій та посилювати механізми ідентифікації клієнтів. Однією з основ сучасної системи фінансового моніторингу став ризик-орієнтований підхід, який передбачає оцінювання клієнтів, їх фінансової поведінки та характеру здійснюваних операцій з точки зору можливих ризиків фінансових правопорушень [4].

Зазначимо, що важливим напрямом розвитку сучасних механізмів фінансового моніторингу є використання інформаційних технологій для аналізу фінансових транзакцій. Сучасні банківські системи здатні обробляти значні обсяги даних про фінансові операції клієнтів, що створює передумови для застосування автоматизованих систем аналізу транзакцій. Такі системи дозволяють оперативно виявляти нетипові фінансові операції, аналізувати поведінкові моделі клієнтів та формувати сигнали про потенційно підозрілі транзакції. Завдяки цьому банки отримують можливість

значно підвищити ефективність процесів контролю та мінімізувати ризики використання фінансової системи для незаконної діяльності. Важливою перевагою таких систем є можливість їх постійного вдосконалення та адаптації до нових схем фінансових правопорушень.

Процедури ідентифікації та верифікації клієнтів, відомі як KYC (Know Your Customer), уже тривалий час є ключовим компонентом системи фінансового моніторингу. Вони передбачають збір і аналіз інформації про клієнта, його фінансову діяльність, джерела походження коштів та характер ділових відносин із банківською установою. Ефективна реалізація таких процедур дозволяє банкам формувати комплексне уявлення про фінансову поведінку клієнтів і своєчасно виявляти потенційні ризики. У сучасних умовах банки активно використовують електронні бази даних, автоматизовані системи перевірки клієнтів та інші цифрові інструменти, що значно підвищує швидкість і точність проведення фінансового моніторингу [6].

Не менш важливим елементом сучасної системи фінансового моніторингу є аналіз взаємозв'язків між учасниками фінансових операцій. У практиці боротьби з відмиванням коштів дедалі частіше застосовуються методи аналізу фінансових мереж, що дозволяють досліджувати структуру транзакційних зв'язків між різними суб'єктами економічної діяльності. Використання таких підходів дає змогу виявляти складні схеми легалізації незаконних доходів, які можуть включати численні транзакції між різними компаніями, банками та фізичними особами. Аналіз фінансових мереж дозволяє визначати ключових учасників таких схем, виявляти підозрілі фінансові зв'язки та оцінювати рівень ризику окремих транзакцій.

Окремо слід звернути увагу на взаємодію банківських установ із державними органами фінансового контролю, передовсім із Держфінмоніторингом України. До його компетенції належать збір, аналіз і передача інформації про підозрілі фінансові операції. Банки зобов'язані здійснювати первинний фінансовий моніторинг, виявляти операції, що можуть мати ознаки

незаконної діяльності, та передавати відповідну інформацію до уповноважених органів.

Поряд з тим, важливу роль відіграє управління ризиками у системі фінансового моніторингу. Банківські установи повинні не лише виявляти підозрілі фінансові операції, а й формувати комплексну систему оцінювання ризиків, пов'язаних із діяльністю клієнтів та характером їх фінансових операцій. Для цього можуть використовуватися різні аналітичні інструменти, що дозволяють оцінювати ймовірність виникнення ризиків та визначати найбільш уразливі напрями діяльності банку [7].

Зазначимо, що розвиток сучасних механізмів фінансового моніторингу супроводжується низкою викликів і проблем. До них можемо віднести зростання складності фінансових операцій, використання нових цифрових інструментів для здійснення платежів, а також появу нових схем фінансових правопорушень. Водночас значним викликом залишається забезпечення балансу між ефективністю контролю за фінансовими потоками та захистом прав клієнтів банківських установ. Надмірне посилення процедур контролю може створювати додаткові бар'єри для клієнтів і негативно впливати на швидкість проведення фінансових операцій. Тому важливим завданням сучасної системи фінансового моніторингу є пошук оптимального поєднання ефективного контролю, технологічних інновацій та зручності банківських послуг для клієнтів.

Основні компоненти механізму фінансового моніторингу в банківських установах охарактеризовано в табл. 1.

Таким чином, сучасна система протидії легалізації доходів у банківському секторі України базується на комплексному поєднанні організаційних, правових та технологічних інструментів. Кожен із представлених компонентів виконує окрему функцію у процесі забезпечення прозорості фінансових операцій, проте їх ефективність досягається саме завдяки взаємодії та взаємодоповнюваності. Такий системний підхід дозволяє банківським установам не лише реагувати на вже

Таблиця 1 – Компоненти механізму фінансового моніторингу в банку

Компонент механізму фінансового моніторингу	Характеристика	Значення
Ідентифікація та верифікація клієнтів (KYC)	Процедури встановлення особи клієнта, перевірка його документів, джерел доходів та характеру фінансової діяльності	Дозволяє запобігати використанню банківських установ для незаконних фінансових операцій
Ризик-орієнтований підхід	Оцінювання клієнтів та їх операцій залежно від рівня потенційного ризику відмивання коштів або фінансування тероризму	Забезпечує ефективний розподіл ресурсів банку та концентрацію контролю на найбільш ризикових операціях
Автоматизований аналіз транзакцій	Використання інформаційних систем для аналізу великих масивів фінансових операцій і виявлення нетипових або підозрілих транзакцій	Підвищує швидкість та точність виявлення фінансових правопорушень
Аналіз фінансових мереж	Дослідження взаємозв'язків між учасниками фінансових операцій, побудова транзакційних схем	Дозволяє виявляти складні схеми легалізації незаконних доходів
Взаємодія з державними органами фінансового контролю	Передача інформації про підозрілі операції до уповноважених органів фінансового моніторингу	Сприяє формуванню єдиної системи протидії відмиванню коштів на національному рівні
Управління ризиками фінансових операцій	Використання аналітичних інструментів для оцінювання ймовірності фінансових правопорушень	Підвищує ефективність системи внутрішнього контролю банків

Джерело: розроблено авторами на основі [8]

виявлені порушення, а й запобігати їх виникненню на ранніх етапах здійснення фінансових операцій.

Наголосимо на важливій ролі процедур ідентифікації та верифікації клієнтів (KYC) у системі фінансового моніторингу. Вони формують базову інформаційну основу для подальшого аналізу фінансової діяльності клієнтів та дозволяють банкам отримувати достовірні дані щодо їх особи, джерел доходів і характеру фінансових операцій. Наявність такої інформації значно підвищує можливості банківських установ щодо виявлення потенційно ризикових клієнтів і запобігання використанню банківської системи для здійснення незаконних фінансових операцій. Саме тому ефективність процедур KYC значною мірою визначає загальний рівень результативності всієї системи фінансового моніторингу.

Застосування ризик-орієнтованого підходу, який передбачає диференційоване оцінювання клієнтів і їх фінансових операцій залежно від рівня потенційних ризиків, дозволяє банкам більш раціонально використовувати власні ресурси, зосереджуючи основну увагу на операціях і клієнтах, що можуть становити підвищену загрозу з точки зору відмивання коштів або фінансування тероризму. У результаті підвищується ефективність системи контролю, оскільки банки отримують можливість більш точно визначати пріоритетні напрями моніторингу та оперативно реагувати на потенційні фінансові правопорушення.

Вагомий вплив на розвиток сучасних механізмів фінансового моніторингу має активне впровадження інформаційних технологій, зокрема автоматизованих систем аналізу фінансових транзакцій. Використання таких технологій дозволяє обробляти великі обсяги фінансових даних, виявляти нетипові операції та формувати сигнали про можливі порушення фінансового законодавства. Завдяки цьому підвищується швидкість реагування банків на підозрілі операції, а також зменшується ймовірність пропуску потенційно небезпечних транзакцій. Автоматизація процесів фінансового моніторингу також сприяє зниженню впливу людського фактора та підвищує об'єктивність прийняття рішень у сфері фінансового контролю.

Аналіз транзакційних мереж дозволяє досліджувати взаємозв'язки між учасниками фінансових операцій та дає змогу виявляти складні схеми легалізації незаконних доходів, що можуть включати численні взаємопов'язані транзакції між різними суб'єктами господарювання. У процесі аналізу банки мають можливість визначати ключових учасників фінансових схем, а також оцінювати характер і масштаби підозрілих фінансових зв'язків. У сучасних умовах цей інструмент стає особливо важливим, оскільки фінансові правопорушення дедалі частіше набувають складних та багаторівневих форм.

Слід зауважити, що ефективність системи фінансового моніторингу значним чином буде залежати від налагодженої взаємодії банківських установ із державними органами фінансового контролю. Передача інформації про підозрілі операції до уповноважених державних інституцій сприяє формуванню єдиної інформаційної бази щодо потенційних фінансових правопорушень та дозволяє координувати дії різних суб'єктів системи протидії відмиванню коштів. Така

співпраця забезпечує підвищення ефективності державної політики у сфері фінансової безпеки та сприяє зміцненню довіри до банківської системи.

Крім того, важливе місце у системі фінансового моніторингу займає управління ризиками фінансових операцій. Використання сучасних аналітичних інструментів дозволяє банкам оцінювати ймовірність виникнення фінансових правопорушень, прогнозувати потенційні загрози та розробляти відповідні заходи реагування. Такий підхід сприяє формуванню більш гнучкої та адаптивної системи фінансового контролю, здатної оперативно реагувати на зміни у фінансовому середовищі.

Підсумовуючи, можемо зробити висновок, що сучасна система протидії легалізації доходів і фінансуванню тероризму у банківському секторі України характеризується високим рівнем інтеграції нормативних вимог, аналітичних методів та цифрових технологій. Подальший розвиток цих механізмів пов'язаний із вдосконаленням інструментів аналізу фінансових операцій, розширенням використання інформаційних технологій та посиленням міжнародного співробітництва у сфері протидії відмиванню коштів. Це, у свою чергу, сприятиме підвищенню ефективності фінансового моніторингу та зміцненню стабільності банківської системи України.

Висновки. Банківський сектор України стикається з дедалі більш складними викликами у сфері фінансового моніторингу. З огляду на воєнний стан та його наслідки, глобалізацію фінансових ринків, активне використання цифрових технологій та зростання обсягів міжнародних транзакцій, банківські установи змушені впроваджувати високотехнологічні механізми контролю для запобігання відмиванню коштів та фінансуванню тероризму. Розвиток систем фінансового моніторингу дозволяє не лише відповідати міжнародним стандартам, а й підвищувати довіру клієнтів до банківських послуг, що є критично важливим для стабільності фінансової системи країни.

Впровадження сучасних аналітичних інструментів, таких як автоматизовані системи виявлення аномалій та алгоритми штучного інтелекту, суттєво підвищує ефективність роботи банків у цьому напрямку. Вони дозволяють своєчасно виявляти підозрілі операції, аналізувати великі обсяги даних і мінімізувати людський фактор у процесі контролю. Це не лише знижує ризики фінансових злочинів, а й сприяє створенню прозорого та безпечного середовища для клієнтів, підвищуючи конкурентоспроможність українських банків на міжнародному рівні.

Особливу увагу варто приділити взаємодії банків із державними органами та регуляторами. Ефективний обмін інформацією, стандартизовані протоколи звітності та системи автоматичного сповіщення про підозрілі транзакції забезпечують комплексний підхід до фінансового моніторингу. Така координація дозволяє не лише протидіяти незаконним фінансовим потокам, а й своєчасно реагувати на зміни в економічному середовищі, що особливо важливо в умовах економічної нестабільності.

Таким чином, постійна адаптація механізмів фінансового моніторингу до ринкових реалій може розглядатися як один із ключових заходів забезпечення

стабільності банківського сектору України. Удосконалення таких механізмів сприятиме формуванню довіри між клієнтами та фінансовими установами, підвищить безпеку економічного середовища та зміцнить фінан-

сову систему країни в цілому. Імплементція новітніх технологій та інноваційних рішень дозволить банкам ефективніше протидіяти фінансовим ризикам і сприяти стабільності національної економіки.

Список використаних джерел:

1. Sun X., Feng W., Liu S. MonLAD: Money Laundering Agents Detection in Transaction Streams. arXiv:2201.10051, 2022. URL: <https://arxiv.org/abs/2201.10051>
2. Yu Q., Xu Z., Ke Z. Deep Learning for Cross Border Transaction Anomaly Detection in AML Systems. arXiv:2412.07027, 2024. URL: <https://arxiv.org/abs/2412.07027>
3. Bonato A., Chavez Palan J. Enhancing Anti-Money Laundering Efforts with Network-Based Algorithms. arXiv:2409.00823, 2024. URL: <https://arxiv.org/abs/2409.00823>
4. Серєда Ю., Сокирко О., Шепиленко В. Фінансовий моніторинг у системі національної безпеки України. *Економіка та суспільство*, 2024, № 62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-82>
5. MonLAD: Money Laundering Agents Detection in Transaction Streams. URL: <https://arxiv.org/abs/2201.10051>
6. Deep Learning for Cross Border Transaction Anomaly Detection in AML Systems. URL: <https://arxiv.org/abs/2412.07027>
7. Enhancing Anti-Money Laundering Efforts with Network-Based Algorithms. URL: <https://arxiv.org/abs/2409.00823>
8. Петрюк Д. А. Фінансовий моніторинг та боротьба з відмиванням коштів: міжнародні стандарти та українська практика. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*, 2025, № 1, с. 113–118. DOI: <https://doi.org/10.32782/2408-9257-2025-1-18>

References:

1. Sun, X., Feng, W., & Liu, S. (2022). MonLAD: Money Laundering Agents Detection in Transaction Streams. arXiv. Available at: <https://arxiv.org/abs/2201.10051>
2. Yu, Q., Xu, Z., & Ke, Z. (2024). Deep Learning for Cross Border Transaction Anomaly Detection in AML Systems. arXiv. Available at: <https://arxiv.org/abs/2412.07027>
3. Bonato, A., & Chavez Palan, J. (2024). Enhancing Anti-Money Laundering Efforts with Network-Based Algorithms. arXiv. Available at: <https://arxiv.org/abs/2409.00823>
4. Sereda, Y., Sokyryko, O., & Shepylenko, V. (2024). Finansovyi monitorynh u systemi natsionalnoi bezpeky Ukrainy [Financial Monitoring in the System of National Security of Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo*, No. 62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-82>
5. MonLAD: Money Laundering Agents Detection in Transaction Streams. (2022). arXiv. Available at: <https://arxiv.org/abs/2201.10051>
6. Deep Learning for Cross Border Transaction Anomaly Detection in AML Systems. (2024). arXiv. Available at: <https://arxiv.org/abs/2412.07027>
7. Enhancing Anti-Money Laundering Efforts with Network-Based Algorithms. (2024). arXiv. Available at: <https://arxiv.org/abs/2409.00823>
8. Petryuk, D. A. (2025). Finansovyi monitorynh ta borotba z vidmyvanniam koshtiv: mizhnarodni standarty ta ukrainska praktyka [Financial Monitoring and Combating Money Laundering: International Standards and Ukrainian Practice]. *Aktualni problemy vitchyznanoi yurysprudentsii*, No. 1, pp. 113–118. DOI: <https://doi.org/10.32782/2408-9257-2025-1-18>

Rysin Vitalii, Markiv Khrystyna
Lviv Polytechnic National University

DEVELOPMENT OF FINANCIAL MONITORING MECHANISMS IN THE BANKING SECTOR OF UKRAINE

The article provides a comprehensive study of the development and effectiveness of financial monitoring mechanisms in Ukraine's banking sector under conditions of increased financial risks, digital transformation, and the growing complexity of financial crimes. The research is based on a systematic analysis of regulatory frameworks, scientific approaches, and practical tools used in combating money laundering and terrorist financing. The authors substantiate that the intensification of digital financial services, including remote banking, electronic payment systems, and cross-border transactions, significantly complicates the control over financial flows and creates new channels for illegal financial activities. Particular attention is devoted to identifying key components of the financial monitoring system, including customer identification and verification procedures (KYC), risk-based approaches, automated transaction analysis, financial network analysis, interaction with state regulatory authorities, and financial risk management. The authors develop and systematise a conceptual framework that reflects the functional interdependence of these elements and determines their role in ensuring transparency and security of financial operations. It is proven that the effectiveness of financial monitoring is achieved through the integration of organisational, legal, and technological instruments that together form a holistic system for the prevention and detection of financial offences. The paper advances an authorial approach to assessing the quality and effectiveness of financial monitoring mechanisms, emphasising criteria such as timeliness, accuracy, adaptability, transparency, and compliance with international standards. The study reveals that the implementation of advanced digital technologies, including big data analytics, machine learning algorithms, and automated anomaly detection systems, significantly enhances banks' ability to identify suspicious transactions and minimise operational risks. At the same time, the authors identify key challenges, including the increasing sophistication of money laundering schemes, the use of digital financial instruments, regulatory changes, and the need to balance effective monitoring with customer data protection. Based on an analysis of international practices and their applicability to the

Ukrainian context, the authors propose directions for improving financial monitoring systems, including harmonising national regulations with global standards, optimising resource allocation, strengthening cooperation between banks and public authorities, and developing human capital in compliance functions. The findings confirm that continuous modernisation of financial monitoring mechanisms is a critical prerequisite for enhancing financial security, ensuring the stability of the banking system, and fostering trust in financial institutions in Ukraine.

Keywords: *financial monitoring, banking sector, financial security, risk-based approach, customer identification, anti-money laundering.*

JEL classification: G21, G28, F38

Дата надходження статті: 12.02.2026

Дата прийняття статті: 05.03.2026

Дата публікації статті: 29.05.2026
